

VICTOR ION POPA

TAKE, IANKE ȘI CADÎR

*

COMEDIE ÎN TREI ACTE

PERSONAJELE

CADÎR

IANKE

TAKE

ILIE

IONEL

ANA

SAFTA

Doi copii

ACTUL I

Vezi înaintea ochilor un șir de case ca și cum le-ai privi din stradă. Sînt acolo trei prăvălii modeste, de tîrgușor provincial. Întîia este a lui Take, a doua este a lui Ianke și cea din urmă și micuță de tot a lui Cadîr. Casa lui Take și a lui Ianke sînt construite absolut la fel, numai ca sînt cu totul altfel zugrăvite. De pildă, zidurile casei lui Take sînt roșii, iar tabla de pe acoperiș albă, pe cînd casa lui Ianke are zidurile albastre și tabla de pe acoperiș roșie. Firma lui Take, pe care-i scris doar: „La Take” e neagră cu litere galbene, iar a lui Ianke e galbenă cu litere negre. Casuța micuță a lui Cadîr și firma lui au luat de la fiecare cîte o culoare. Așa de pilda, zidurile sînt roșii, tabla neagră, firma galbenă cu litere albe. Take și Ianke țin mărfuri la fel, coloniale, un pic de fierărie și mărunțișuri de marchitanie. Numai Cadîr are specialitatea nației lui: cafea, rahat și tot felul de dulciuri. E vreme de vară. Toate cele trei prăvălii au perdele în fața, cît ține micul trotuar provincial – firește și ele deosebit colorate. E cald și zăpușeală. Ghicești apropierea serii – dar vipia nămezii s-a prelungit pînă aici. Poate să fie ora cinci. Ulița e pustie și nu se aude decît foarte departe – undeva – cîntecul trist al unei flașnete. Toți trei negustorii, ușor și comod îmbrăcați de vară, dormitează pe scaune înadins puse în față, fiecare la prăvălia lui.

SCENA I

TAKE, IANKE și CADÎR

TAKE (somnoros și lehametit de căldură, își șterge nădușeala, oftînd): Ooof, cald e!

IANKE: Și ce-mi spui asta mie?

TAKE: Dar cui să i-o spui?

IANKE: Ce mă interesează pe mine că ți-i cald? Dacă ți-i cald, du-te în casă și te răcorește! Ce? Eu pot să te răcoresc?

TAKE: Dar ce, te-am rugat eu să mă răcorești? Lasă-mă-n plata Domnului!

IANKE: Ei poftim! Acum eu nu-l las!

TAKE: Mă rog, ție nu ți-i lene să vorbești atîta?

IANKE: Și ce te privește pe tine dacă mi-i lene ori nu mi-i lene?

TAKE: Dacă ți-ar fi lene ai dormi.

Pauză; se aude caterinca.

IANKE: Uuf! Mare căldură! Așa o căldură n-am avut toată vara!

TAKE: Și acum ce-mi spui mie asta?

IANKE: Dar ce, ție-ți spui?

TAKE: Atunci cu cine vorbești?

IANKE: Ce te privește pe tine cu cine vorbesc? Vorbesc cu Dumnezeu!

Iarăși pauză și iarăși se aude caterinca, tare.

TAKE: Ia te uită, pe căldura asta, lui îi arde de cântat...

IANKE: Ei și ce, parcă el cântă? Cântă mașina.

TAKE: Da, dar el dă din mână.

IANKE: Ce ești dobitoc? El dă din mână încet și mașina cântă tare. (*Iar mică pauză. Cadîr sforăie.*) Nu sforăi că nu pot să dorm.

TAKE: Nu sforăi eu, turcu sforăie.

IANKE: Spune-i să tacă.

TAKE: Nu pot, că-l trezesc.

IANKE: Da, dar el de ce mă trezește pe mine? Ei, Cadîr! Acuși îi dau în cap cu un calup de săpun! Cadîr! Ce-ai luat-o așa turcește? Cadîr! Aista-i surd de tot când doarme. Du-te de-l trezește!

TAKE: Nu mă mișc de-aici nici mort.

IANKE: Dar ce, crezi că eu mă mișc? Mai bine stric un calup de săpun. I-auzi, domnule, cum sforăie! Aista nu mai este turc, aista-i curat harmasar persan! Cadîr!

Ia o bucată de săpun și o zvîrle în Cadîr. Cadîr, lovit, crapă un ochi, murmură ceva neînțeles, se răsuțește puțin în scaun, apoi se așază zdravăn și adoarme iar. Nu mai sforăie.

IANKE: Ei așa! Dai un ban, dar face!

Cadîr începe să sforăie iar.

TAKE (*ride*): Mai zvîrle un calup!

IANKE: Dar ce, crezi că eu am fabrică de săpun? Spune-i că i-a venit un mușteriu, că pe mine nu mă crede.

TAKE: Fă-te repede că dormi că vine baba Safta să cumpere ceva!

IANKE: Și ce-mi pasă mie? Ea nu cumpără de la ovrei. Fă-te tu că dormi.

Dar și el închide ochii.

SCENA 2

TAKE, IANKE, CADÎR și BABA SAFTA

SAFTA (*se duce la Take*): Dom' Take! Un calup de săpun!

TAKE: N-am săpun bun, babă. S-a stricat. Cere-i lui Ianke.

SAFTA: Ooof! Păcatelor! Dom' Ianke, ia dă-mi un calup de săpun!

IANKE: Săpun? De unde am eu săpun? N-am de loc! Ia e la Take, că el are!

SAFTA: Are, da' spune că nu-i bun!

IANKE: Parcă se pricepe el la săpun?

BABA SAFTA: Dom' Take, auzi că jupînul n-are.

TAKE: Are, nu te uita în gura lui!

BABA SAFTA: Ei, Doamne jupîne, zău dă-mi un calup de săpun!

IANKE: Se poate așa o creștină ca dumneata să cumpere de la un ovrei ca mine? Ia de la Take că ți-l dă mai ieftin!

TAKE: Uite, babă, ia bucata ceea de jos! Ți-o dau ieftin!

BABA SAFTA: Apoi vezi că nu-i rău? Dar cu cît?

TAKE: Dă cît vrei! Cinci lei! Poftim!

BABA SAFTA: Ei, îi murdară, nu se poate, maică! Trei lei!

TAKE: Trei!

Ia banii. Baba pleacă.

IANKE: Dă zece lei încoace.

TAKE: Pe ce?

IANKE: Pe bucata de săpun. Dar ce, am vîndut-o eu?

TAKE: De ce-ai zvîrlit-o?

IANKE: Ce te privește pe tine ce fac eu cu marfa mea? O așez unde-mi place! Dă zece lei!

TAKE: Nu dau nimic!

IANKE: Ei, dă-mi atunci un calup de săpun de la tine.

TAKE: Și eu ce cîștig?

IANKE: Ia nu fi măgar! N-ai cîștigat cincizeci de bani? Dă-mi un calup de săpun!

TAKE: Vino de ia.

IANKE: Dacă nu dai imediat, te pun la dobîndă!

TAKE (*zvîrle banii*): Na, domnule, ia-ți-i toți! Trei lei!

IANKE: Poftim restul! (*Și-i zvîrle și el jos niște gologani.*) Cincizeci de bani, cîștigul tău!

TAKE: Dar ce, am vîndut săpunul meu ca să cîștig?

IANKE: Dar ce, eu l-am vîndut ca să cîștig? Tu l-ai vîndut, tu să-ți iei cîștigul!

TAKE: Bine. L-am luat.

IANKE: Să-i porți sănătos, dar, fiindcă tot te-ai sculat, dă-i incoace și pe ai mei.

TAKE: A, asta era? Scoală-te tu și-i ia!

IANKE: Nu pot!

TAKE: Nici eu nu pot! Mai dai cincizeci de bani?

IANKE: Nu pot, că pierd!

TAKE: Bine, altfel nu ți-i dau!

IANKE: Așa? Dă înapoi cincizeci de bani!

TAKE: Acu nu mai dau! Gata!

IANKE: Mă, dă înapoi!

TAKE: Nu dau.

IANKE: Serios vorbești?

TAKE: Foarte serios!

IANKE: Ai luat tu pomană de la un ovrei ca mine?

TAKE: Am luat!

IANKE: Ptiu, păcătosule!

Pauză.

TAKE: Na banii, mă! (*Și-i zvîrle jos.*) Ia-i! N-auzi?

IANKE: Dorm!

TAKE: Îi lași așa, în mijlocul drumului?

IANKE: Ce te privește pe tine unde-mi fac eu casa de economie? Lasă-i acolo că poate-s buni de sămînță. (*Cadîr iar începe să sforăie.*) Pii! Iar a început! Turcii aiștea ne-au necăjit totdeauna pe noi, săracii români! Iar zvîrl un calup! Mă, tu ai rezervă, că dacă mai sforăie mult trebuie să deschid o fabrică!

TAKE: Am, dar l-am scumpit!

IANKE: Du-te dracului, n-ai cîștigat destul Ia el? Nu mai vînd săpun și gata! Să nu se mai spele mahalaua atît de mult că nu-i sănătos! Cadîr!? (*Zvîrle săpunul.*) Pii!...

TAKE: Ce-ai făcut?

IANKE: Eu n-am făcut nimic, săpunul a făcut! Așa un săpun prost! Eu îl trimit la Cadîr și el nimerește în zid!

TAKE: A dat jos zugrăveala?

IANKE: Să știi că-i semn de ploaie. Așa un săpun bun, numai cît l-am zvîrlit și a mirosit a ploaie, a și spălat vopseaua! Asta-i săpun patent! Am să-l vînd mai scump de-aci încolo, ca să-mi scot vopsitul casei.

TAKE: Apoi, fără glumă, ar cam trebui să ni le vopsim!

IANKE: Treaba ta, dacă vrei să vopsești, vopsește! Ce, eu am să ți-o vopsesc?

TAKE: Bine. Atunci trimit vorbă lui Stănică să vie și pun la vopsit.

IANKE: Zăău? Așa crezi tu? Și eu ce fac?

TAKE: Treaba ta.

IANKE: Păi n-a fost vorba să **așteptăm să vie întrebăm** cum vor ei? Așa o vorbă ai tu?

TAKE: Da, dar băiatul meu a venit.

IANKE: Dar ce mă privește pe mine băiatul tău? Pe mine mă privește fata mea și ea n-a venit. Dacă fata vrea o culoare și băiatul tău vrea tot culoarea aceea?

TAKE: Bine, mă, înțeleg, dar cît am să stau eu cu casa necurățată?

IANKE: De unde vrei să știu eu?

TAKE: Dacă nu știi tu cînd îți vine fata, vrei să știu eu.

IANKE: Dar ce, te-am obligat eu să știi? Parcă tu ai știut cînd vine băiatul. N-ai știut! Am zis eu ceva? N-am zis.

TAKE: Da, dar a venit. Fiica ta văd că nu dă nici un semn. Mai vine ori nu mai vine.

IANKE: Ei, o să vie dacă vrea și dacă n-o să vrea nsă vie și gata!... Așa o cultură mare cum învață e poate că nu-i dă voie să vie.

TAKE: Ei na! Că băiatu-meu nu învață tot la Academia comercială?

IANKE: Da, dar ce, el e femeie?...

TAKE: Păi școala e totuna și pentru băieți și pentru fete!

IANKE: Ce vorbești? Și le ia și la armată?

TAKE: Ia lasă-mă în pace. Eu vorbesc serios și ție îți ard de glumă.

IANKE: Păi bine, dobitocule, cine a știut vreodată în lumea asta ce-i în capul unei femei? Și dacă nu știe de ea cînd vine nici Ionel al tău, care a văzut-o acum trei zile, de unde vrei să știu eu, care n-am văzut-o de doi ani! Lasă să fie ea sănătoasă, acolo!... Ce are să folosească dacă are să vie la un ovrei bătrîn ca mine? Eu bani să trimit. Dacă trimit bani, gata! E! Dacă ar mai trăi maică-sa, ar mai fi o frumusețe – dar așa? Parcă tu ce folos ai că ți-a venit băiatul? Îl vezi? Nu-l vezi! El umblă, se plimbă și cere bani! Ce nevoie e să facă asta aici? Poate s-o facă și la București, că tot atît costă! Ba aici costă mai scump, că vrea să sperie tîrgul. Tu nu-l vezi pe Ionel cu așa o eleganță? Parcă n-ar fi băiatul lui Take din Podeni, parc-ar fi băiatul prefectului!

TAKE: Lasă să fie dacă-i dă mîna lui tată-său!

IANKE: Zic eu ceva? Lasă să fie, că-i tînăr! Dar ce folos ai tu de asta?

TAKE: Am să mă mîndresc că am cogeamite flăcău, voinic și deștept!

IANKE: Iote, iote, că nu ești tu chiar așa de prost – dar tot negustor prost ești! Tu nu știi să lauzi decît marfa care n-o ai de vînzare!

TAKE: Dar ce, vrei să spui că nu-i marfă bună?

IANKE: Zice cineva ceva? Bună... chiar mă mir că a ieșit așa o marfă dintr-unul ca tine.

TAKE: Nu mai spune! D-apoi bine măi, nu-ți aduci aminte cum eram cînd am deschis noi prăvăliile aici?

IANKE: Ce vorbești? Erai un pîrlit de negustor și asta-i tot. Ce te pui tu alături cu așa o floare de băiat ca Ionel.

TAKE: Pîrlit de negustor, ai? Apoi, ai avut tu noroc că eram noi prieteni, că-ți arătam eu ție...

IANKE: Ei, și ce era să arăți? Ai mai spus tu de multe ori așa o prostie... Ei și ce folos aveai tu dacă mi-ai fi pus acolo cîteva coarne? Eu tot cu nevastă frumoasă rămîneam. Mai bine te-ai gîndi că nevastă-ta, geloasă cum era, se întoarce în groapă de cîte ori te aude că zici așa o prostie... Și de-atîtea ori o zici, că trebuie să fi ajuns, săraca, ventilator!

SCENA 3

TAKE, IANKE, CADÎR dormind și ILIE

ILIE: Ce vorbești? Cine a ajuns ventilator?

IANKE: Ho! Nu te speria că nu-ți face concurență. (*Către Ilie.*) Ce poftești?

ILIE: Ce poftesc? Poftesc un calup de săpun!

IANKE: Ce vorbești? Și ce să faci cu el?

ILIE: Ce te sperii așa? Crezi că am să mă spînzur?

IANKE: Și dacă ai să te spînzuri, crezi că eu pierd ceva?

ILIE: Și chiar dacă am să mă spînzur, ce te-ai speriat așa?

IANKE: Eu am crezut că vrei să te speli!

ILIE: Cu așa un nebun nici nu poți vorbi serios. Mă rog, îmi dai săpun, ori nu-mi dai?

IANKE: Săpun? Vrei săpun? N-am săpun! Cumpără de la Take.

TAKE: Al meu nu-i bun!

IANKE: Ce vorbești prostii! Cumpără de la el, Ițic, ascultă ce-ți spun eu! Are așa un săpun
fain! Poți să spui Ruhălei că poate să dea pe obraz cu el, ca și cu o cremă!

TAKE: Dă-i mă săpun omului!

IANKE: De ce ești dobitoc, măi Take! Așa să aibă el bine dacă a venit pentru săpun. Parcă eu
nu știu ce caută el? Ei, n-a venit! Auzi? N-a venit!

ILIE: Ei și dacă n-a venit? Ce țiți așa? N-are decît să nu vie!

TAKE: Cine să vie?

ILIE: E nebun! El crede că eu vreau să văd dacă a venit fiică-sa! Ei, n-a venit, foarte bine.

IANKE: Ia, te poftesc! Cum foarte bine? Foarte rău!

ILIE: Ei na, foarte rău! Acum ești mulțumit? Și mă rog, de ce te superi dacă mă interesez? Ce,
n-am voie? Ce, n-am băiat de înșurat?

TAKE: A, pentru Ștrul?...

IANKE: Ai înțeles acum? Pentru Ștrul. Așa unul ca el se cheamă băiat de înșurat cu fata mea!
Mă rog, fata mea a învățat Academia, poți să spui tu ce cultură l-ai învățat?

ILIE: L-am învățat eu așa o cultură cum n-a învățat fata ta! Cîștigă la un vagon de grîu cît nu
cîștigă Cristescu la cinci procese! Ce cultură mai vrei?

IANKE: Dobitocule! Asta-i cultură? Să se învețe întîi să umble cu săpunul și pe urmă să
vorbească de cultură. Tu nu vezi că n-a purtat guler în viața lui? Așa o cultură fără
guler, să te speli tu pe cap cu ea! Ei, și la urma urmei, n-am săpun și du-te dracului și
lasă-mă în pace!

ILIE: Ce te enervezi? Ce te enervezi degeaba? Nu se poate să vorbească liniștiți de-o afacere
doi ovrei ca noi?

IANKE: Ovrei? Cine-s ovrei?

ILIE: Eu și cu tine, cine vrei să fie?

IANKE: Tu ovrei? Uită-te la el! Ovrei tu? Tu nu ești ovrei – tu ești un jidan scîrbos, du-te
dracului!

ILIE: Ei ho! Și vorbește mai incet să mă duc! Ce țiți așa? Ai să aduni toată mahalaua! Va să
zică n-ai săpun?

IANKE: N-am! Poate că am s-aduc la toamnă și peste iarnă ai să te speli de cîte ori vrei.

ILIE: E nebun! Ce să mai vorbesc degeaba cu el? Bună ziua.

Iese.

SCENA 4

TAKE, IANKE, CADÎR dormind

TAKE: Și ce te superi și tu de pomana dracului?

IANKE: Dar cum să nu mă supăr? Mai întâi că n-am să vărs eu apă de doi lei ca să câștig cincizeci de bani. Și pe urmă, mă rog, ce crede el? Dacă Ștrul și-a pus patru dinți de aur în față, am să cad în genunchi în fața lui? Auzi, cine vorbește de cultură: Ițic Tinichigiu, care s-a lăsat de meserie fiindcă a fost odată idiot și-a căzut de pe casă și și-a frânt un ciolan. Acu, de când vinde cereale, vorbește de cultură și vrea să-i dau fata lui Ștrul.

TAKE: Ei, nu i-o da și gata. Ce atîta supărare?

IANKE: Așa? Ce atîta supărare? Apoi tu ești mai dobitoc ca el.

TAKE: De ce?

IANKE: Să nu umble acu după fete subțiri, fiindcă a cîștigat la cereale! S-o ia, măgarul, pe fetița lui Leibovici pescarul, c-a lăsat-o cu copil. Dacă-i ovrei, să fie ovrei cinstit și să se ție de copilul lui.

TAKE: A, așa? Apoi asta nu știam!

IANKE: Apoi tu ce știi? Și-i așa un copil frumos, săracul, și rîde, și dă din mînuțe, și nu-i dă, păcătosul, nici bani de-o rochiță. Așa un om, cu așa o inimă, nu-i nici ovrei, nici creștin, nici turec – e cîine.

SCENA 5

TAKE, IANKE, CADÎR dormind și IONEL

TAKE: Unde-ai fost, flăcăule?

IONEL: Dindos, pe bancă. M-am uitat la tren!

IANKE: Frumos, nu? Așa o frumusețe cînd trece trenul! Te apucă așa un chef să te faci milionar!

IONEL: Da, asta-i adevărat! Dar eu am chef totdeauna să fiu milionar, nu numai cînd văd trenul! Dumneata nu?

IANKE: Ce să mai vorbim degeaba? Cînd ești catîr, ai fi foarte fericit să fii cal. Greu să te gîndești s-ajungi aeroplan! Eu și cu tată-tău ne uităm după tren și oftăm! Tu te plimbi cu el. Nu-i totuna!

IONEL: Asta așa-i, capra sare masa, iada sare casa.

IANKE: Da, dar tu vrei să sară capra peste casă, atunci ce se face iada? Aeroplan! Tocmai ce spun și eu!

IONEL: Tată, ia du-te de te îmbracă.

TAKE: Dar ce, nu-s îmbrăcat?

IONEL: Ba da, dar nu-mi place cum ești îmbrăcat. Ai haine berechet, poți să umbli mai curat. Cînd trăia mama umblai altfel.

IANKE: Aha! Bine faci, bine faci! Adă-i aminte! Face o concurență teribilă lui Matei care cerșește pe podul pescăriei!

TAKE: Ia lasă-mă în pace, mă, că nici tu nu umbli mai curat!

IANKE: Păi de ce să umblu curat? Dar așteaptă tu să vie fata și să vezi curățenie. Ce, vrei să-i fie rușine cu un tată ca mine?

TAKE: Dar ce, tu crezi că lui fiu-meu îi e rușine cu un tată ca mine?

IANKE: Păi cum să nu-i fie rușine! Uită-te la așa o floare de flăcău, și uită-te la tine, parcă ești a'dunat de la gunoi.

IONEL: Vorbă lungă, tată. Hai, du-te și te îmbracă!

TAKE: Ia te uită cum poruncește! Mă ținule, tu m-ai făcut pe mine, ori eu te-am făcut pe tine?

IONEL: Asta a fost odată! Acum gata, sîntem făcuți amîndoi!

TAKE: Uite, uite!

IANKE: Bravo, bravo!

IONEL: Hai, că te rog eu. Am motivele mele să te rog.

TAKE: Ei, așa da! Asta-i altceva! Că ai dreptate, îs cam ponosiți pantalonii ăștia! Mă gîndeam și eu să-i schimb.

IONEL: Tot, tot schimbi. Te îmbraci de sus și pînă jos.

TAKE: Nu se poate să știu și eu de ce?

IONEL: Am credit ori n-am?

TAKE: Bine, ai, dar...

IONEL: Gata! Haide!

SCENA 6

TAKE, IANKE, CADÎR dormind, IONEL și BABA SAFTA

IANKE: Pii! Uite baba Saf ta! Să vezi că tot săpun vrea. Eu dorm. Să nu mă mai trezești, ticălosule, că te ia mama dracului!

BABA SAFTA: Dom' Take, stafide ai?

TAKE: Am, o sută douăzeci și opt kilogramul!

BABA SAFTA: Scumpe foc, maică, nu pot să dau atîtea parale pentru o pustie de colivă.

TAKE: Nu pot mai ieftin, babă, încearcă și dumneata alături.

BABA SAFTA: Jupîne! (*Il zgîltîie.*) Jupîne!

IANKE: Ce vrei? Iar săpun? N-am săpun!

BABA SAFTA: Nu, stafide!

IANKE: Ihî I Cît?

BABA SAFTA: O jumătate de kilogram pentru o colivă!

IANKE: Ce vorbești? Iți faci colivă de pe acu?

BABA SAFTA: Eh! Pomană, maică, pomană.

IANKE: Dar eu nu dau de pomană.

BABA SAFTA: Știu, maică, dar poate lași mai ieftin.

IANKE: Mai ieftin! Decît cine mai ieftin?

BABA SAFTA: Ia, decît dom' Take ai sta. Tare s-a mai scumpit și el. Parcă n-ar fi suflet de creștin.

IANKE: Bine c-am ajuns eu! Ce te făceai dumneata altfel? Ei, și cît ți-a cerut Take?

BABA SAFTA: O sută douăzeci de lei, maică – avere!

IANKE: O sută douăzeci de lei? Ce vorbești? Așa de ieftin? De unde a scos el așa un preț? Să știi că sînt false. Eu nu pot să le dau fără o sută pat'zechi.

BABA SAFTA: Ei, hai o sută douăzeci! Că nu vreau să mă mai întorc la el.

IANKE: Așa să am eu bine dacă pot mai j os de o sută pat'zechi.

BABA SAFTA: N-am făcut nici o treabă... Dar turcu de ce nu se ține stafide?

IANKE: Întreabă-l pe el.

BABA SAFTA: El dă ieftin, săracul, îi bun suflet de creștin!

IANKE: Ce să-i faci? Dacă Dumnezeu n-a vrut să ne facă turci pe toți!

BABA SAFTA: Da bomboane n-ai, maică?

IANKE: Asta ține numai Cadîr. Așa e învoiala noastră. Ce ține el, nu ținem noi.

BABA SAFTA: Așa?

IANKE: Păi ce, n-are drept să trăiască? Din ce să trăiască?

BABA SAFTA: Apoi, cumpăr de la el... Bună ziua, maică!

Și baba trece la Take în prăvălie.

IANKE: Bună ziua!

Iese în prag și șade iar pe scaun.

IONEL (*intră în prăvălie după babă*): Stafide? Tată, cît dai stafidele?

TAKE (*de dincolo*): O sută douăzeci și opt, tată.

BABA SAFTA (*încet lui Ionel*): Mai ieftin nu se poate, maică?

IONEL: Nu dă voie stăpînul. Dar hai să-ți mai las eu de la mine opt lei.

BABA SAFTA: Așa, maică, așa. Să trăiești! Dar bomboane n-aveți?

IONEL: Tată, bomboane n-ai?

TAKE (*de dincolo*): La Cadîr!

BABA SAFTA: Ooof!! Că greu e cînd trebuie să tîrguiești de la străini!... Bomboane!

Iese, îl scoală pe Cadîr.

IANKE: I-ai lăsat mai ieftin?

IONEL: Eh! Cîțiva lei!

IANKE: Prost, prost, foarte prost! Mîine vine să ceară pe degeaba. Hai să zic, să fii cinstit, și să nu dai lipsă la cîntar. Dar inima bună la negustorie...

IONEL: Știu, dar dumneata de ce n-ai vrut să-i vinzi? Știu că ai același prețuri ca tata – nu?

IANKE: Ce? Facem aici hoție de clienți, pentru un fleac de cinci parale? În mahalaua asta n-avem prăvălie decît noi doi. De la el cumpără creștinii și de la mine ovreii. Cine nu-i nici creștin, nici ovrei, cearcă de unde poate, ca zgîrcita asta de babă, ori scîrbosul cela de Ițic. Pe așa niște clienți poți să-i dai dracului, că nici noi nu sărăcim, nici dracul nu cîștigă.

SCENA 7

IANKE, IONEL, ANA

ANA (*se oprește zîmbind la Ionel, apoi la Ianke*): Papa!

IANKE (*înlemnit*): Ce vorbești? Așa o surpriză... așa o surpriză... Ei, asta zău că se poate să-i zici o surpriză...

Și-i așa de emoționat că nu mai poate să mai vorbească.

ANA: Ei! Papa... și nu mă săruți?

IANKE: Să te sărut? Cum să te sărut? Mi-i și rușine să te sărut, așa prost îmbrăcat cum sînt... Așa o cucoană ca tine... Mă duc să mă îmbrac... ca să am curaj...

ANA: Ei haide, lasă! Acu te iert! Te îmbraci după aceea... Hai, sărută-mă...

IANKE: Unde-i maică-ta să te vadă...

ANA (*înduioșată*): Papa!

IANKE (*lui Ionel*): Mă rog, sînt eu așa un dobitoc, ori e frumoasă de-a binelea?

IONEL: Îi frumoasă de-a binelea, nene Ianke.

ANA: Vai, Ionel! Înțeleg să-mi facă tata complimente, că nu m-a văzut de doi ani, dar tu...

IANKE: Ce vorbești? Ce complimente! Astea nu-s complimente... Ești așa de frumoasă – așa de frumoasă... ești mai frumoasă decît era maică-ta cînd eram eu logodit cu ea...

ANA (*înduioșată*): Papa!

IANKE: Mai frumoasă! Și ea era așa de frumoasă, că nu era alta mai frumoasă ca ea... Și-așa un copil am eu?... O fată așa frumoasă... Spune! Tu ești a mea? A mea? Chiar a mea? Un ovrei bătrîn și urît ca mine are o fată așa de frumoasă? Un biet negustor care vinde măsline – într-o mahala, a făcut așa o frumusețe... așa o comoară?

ANA (*înduioșată la culme*): Papa!

IANKE: Așa o comoară? Apoi atunci ce milionar? Gata! Capra s-a făcut aeroplan. Aeroplan s-a făcut!

Și plinge și ride și-i sărută mîinile stînd istovit pe scaun.

ANA (*mîngîindu-l*): Ce-i asta? (*Lui Ionel.*) Ce înseamnă asta?

IONEL: Vorbisem noi ceva, înainte...

IANKE: Ei, așa o bucurie face s-oîmpart și la alții... Hai, hai, să te vadă și păcătosul cela de Take, și Cadîr...

IONEL: Tata vine imediat.

ANA: Și ce mai face moș Cadîr?

IANKE: Ce să facă, doarme! Ce grijă are el?

ANA: Tot nu s-a însurat?

IANKE: Așa un păcătos să se însoare? Dar să nu-i zici de asta nimic – că asta-i mare durere la inima lui.

Ana s-a oprit în fața prăvăliei lui Cadîr și bate în geam.

SCENA 8

IANKE, IONEL, ANA și CADÎR

CADÎR (*iese în prag, o recunoaște, și uluit și duios*): Frumooooos estem! Ca un trandafir de la Eyub, frumos estem! Fromos! Ana-Aniki. Inapoi venit! Dai voie Cadîr sarutam... (*O sărută printre lacrimi.*) Ana-Aniki!

ANA: Ana-Aniki a ta, moș Cadîr. I-a fost dor de tine... N-ai uitat-o, spune?

CADÎR: Uitat? Ana-Aniki în inimă, în casă ținut, cum ținut Caran. Asta fată, Ianke bre – tu făcut? Asta fată așa frumos? Halal bre! Asta soare în casa estem – asta soare la inima batrina estem... numai Cadîr singur estem...

Și plînge.

ANA: Moș Cadîr! Ai să mă faci să plîng.

CADÎR: Asta mîna lui Allah! Asta comoară de la Allah! Ana-Aniki... iubeștem puțin moș Cadîr batrin... viața ridem puțin...

ANA: Dar te iubesc, moș Cadîr – te iubesc mult... Apoi de ce crezi că am venit eu aici? Hai? Să-mi dai coșulețul meu cu bomboane... Unde-i coșulețul meu cu bomboane?

CADÎR: Bomboane de la inimă dam... de la Allah! AnaAniki... iubeștem puțin moș Cadîr, suflet dam... Tot suflet dam Cadîr la Ana-Aniki... Așa micuț plecat, așa frumos întors... Cînd Ana-Aniki la Cadîr venim, Allah venim în casa (*o sărută*), mereu Cadîr cînd singur estem... Halal, Ianke bre! La Allah al. tău cînd mergem putem lui spune: Ianke urît fost, sărac fost, dar vrednic la Allah fost, frumusețe de la Allah pe pămînt adus... Cîntec de la Anah pe pămînt cîntat... Halal, Ianke, bre!... În gradina lui Allah, bun gradinar fost!

SCENA 9

IONEL, IANKE, ANA, CADÎR și TAKE

TAKE: Hăhăaa! Ana! Mă Ianke, asta nu e fata ta, cum nu-i a mea!

IANKE (*lui Ionel*): Ce ți-am spus eu? (*Lui Take.*) Și eu am zis tot așa! Nici eu nu cred de loc, dar ce dracu să facem numai noi amîndoi cînd toți ceilalți zic că-i a mea?

TAKE: Mă fato, mă, dar frumoasă te-ai făcut! Ptiu!

ANA: Ce să fac, nene Take, am crescut; era și vremea.

TAKE: Ce se face acuma păcătosul aista de tată-tău cu tine?

IANKE: Stiu eu ce să fac? Dacă n-am putut să am o fată slută, mă mulțumesc și cu una frumoasă! Nu știi tu: cînd n-ai pîine, mănînci cozonac... Nenorocire, ce vrei? Acu trebuie să-mi tocmesc toți jandarmii din tîrg, să-mi păzească casa, ca pe Banca Națională...

ANA: Lasă, că se păzește singură, papa!

IANKE: Ce, ești „safe”? Ca o casă de bani?

ANA: Întocmai!

IANKE: Ei bun! Atunci m-ai scăpat de-o cheltuială și de-o grijă! Dar ou tot zic să fac niște obloane mai tari! Poate că tot nu ești așa de „safe”!

IONEL: Nu, nu, e foarte „safe”.

IANKE: Ce vorbești, ai încercat? Ei bun! Atunci pot să las casa așa cum este!

ANA: Las-o așa, numai s-o vopsești.

IANKE (*lui Take*): Ei poftim, nu ți-am spus?

TAKE: Ba eu ți-am spus – nu tu. Hai să-i întrebăm acum, că-s amîndoi veniți. A rămas vorba să le vopsim după gustul vostru.

ANA: Albă, papa.

IONEL: Albă.

IANKE: Amîndouă la fel de albe?

IONEL: Exact! Practic, curat.

ANA: ...vesel și frumos!

IANKE: Asta ați învățat la școală?

ANA: Nu te mai mira și fă cum spunem noi!

IANKE: Eu am să fac, dar tot am să mă mir!

ANA: Eii! Lasă că mai vorbim noi, acum mă duc puțin în casă, să mă aranjez și mă întorc. Sper că nu s-a schimbat nimic pe-acolo, papa!

IANKE: Ce să se schimbe? Toate au îmbătrînit de două ori cît erau și fiindcă te-ai făcut și tu de două ori mai frumoasă, or să-ți pară de două sută de ori mai urite. Încolo totul e cum știi. Dar nu-ți mai dau voie să-mi iei papucii, că i-am renovat cu pingele noi. Te rog!

SCENA 10

IANKE, TAKE, IONEL și CADÎR, apoi ILIE

TAKE: Mă dihanie, frumoasă fată ai făcut, strașnic îmi place!

IANKE: Mă pezevenchiule, tu spui .că-ți 'place ca să ored eu că nu-ți place, dar eu știu că-ți place! A! Uite și pe domnul ventilator. Ce poștești mata, domnule ventilator?

ILIE: Mă rog, ce mă iei tu așa pe mine? Ce sînt eu?

IANKE: Tu ești ventilator! Ei, acu gata, s-a terminat! Ai auzit c-a venit? Ei, a venit!

ILIE: Ei, și dacă a venit, ce-mi pasă mie?

IANKE: Cum ce-ți pasă, Ițic? Ce vorbești prostii, Ițic! Cumpără un săpun patent! A adus Take de la Galați un săpun ceva teribil. Faci ce vrei cu el, poți să-i și măninci. Cred chiar că de măninci două calupuri, crește și un guler la gît... Cu o ladă de săpun faci din Ștrul cel mai prima întîi băiat de insurat. Zău, Ițic!

ILIE: Ce tot Ițic, Ițic, Ițic! Ce tot îmi spui Ițic. Te-am rugat să-mi zici Ilie! (*Toți rîd.*) Ce rideți? Ce-i de rîs? Cît eram tinichigiu putea să mă cheme și Ițic, dar de cînd fac comerț de cereale, nu se poate. Dacă m-ar chema Ițic, îndată ar ghici oamenii că sînt ovrei!

IONEL: Și așa nu ghicesc?

ILIE: Cînd te strigă Ilie?

IANKE: Uitați-vă la el, că-i așa un mare dobitoc! El crede că dacă zic măgarului oaie, nu nechează tot ca măgarii?

SCENA 11

IANKE, TAKE, IONEL, CADÎR, ILIE și ANA

ILIE (*văzînd pe Ana*): Ce vorbești? Așa o fată frumoasă ai făcut tu, mă Ianke?

IANKE: Dar cine crezi c-a făcut-o? Franz-Joseph?

ANA: Bună ziua, domnule Ițic...

ILIE: Bine-ai venit, Ancălă.

IANKE: Acu nu te superi că ți-a zis Ițic?

ILIE: Așa o gură frumoasă poate să spuie cum poștește – tot muzică face!

IONEL: Frumos compliment!

ILIE: Ce să-i faci? Cînd vezi așa o frumusețe, cînți fără să vrei!

IANKE: Și tu adică nu vrei să cînți de loc?

ILIE: De ce ești păcătos? Pentru de ce să vreau?

IANKE: Știi tu pentru de ce. Ce? Vrei aă-i spun? Eu îi spun.

ILIE: Ei, și dacă-i spui? Ce crezi că mi-i rușine?

ANA și IONEL: Dar ce e?

IANKE: Nu vrei să te măriți? Are așa un juvaer de băiat, cum nu s-a mai pomenit pe fața pămîntului. Cuminte și rodnic ceva teribil. Numai cît s-a uitat peste gard la fata lui Leibovici și i-a și făcut un copil.

ILIE: Ei să știi că acumă chiar mă supăr!

IANKE: Nu te cred!

ILIE: Să știi că plec!

IANKE: Nu te cred!

ILIE: Ești un dobitoc! . . .

IANKE: Ei, nici asta nu te cred! (*Ițic, supărat foc, își înfundă pălăria pe cap și pleacă. În urma lui.*) Ițic! Acu te cred! Dar să nu te întorci, că te ia mama dracului!

SCENA 12

IANKE, TAKE, IONEL, CADÎR și ANA

ANA: Și cete-ai supărat dumneata așa de tare pe el?

IANKE: Dar cum să nu mă supăr? Ia te uită la el! Uite ce econom calcă! Și el crede că am să apuc pe Dumnezeu de-un picior, dacă o să am niște nepoți ca el. Și încă el nu-i nimic! Să-l vezi pe Ștrul! Îți închipui tu ce sionist a ieșit dintr-un galițian și-o spaniolă ca Ruhălă.

ANA: Mă rog, are parale?

IANKE: Ei și ce dacă are parale? Ai Să faci copii cu paralele lui? Mă rog, vrei numaidecât să te măriți cu el?

ANA: Și de ce nu?

IANKE: Apoi așa de tîrziu îmi spui? Trebuia atunci să te trimit la altă școală. Fiindcă una care vrea să se mărite cu Ștrul, trebuie numaidecât să aibă capital și să învete ca să deschidă imediat o fabrică de săpun și una de parfumerie!

ANA: Săracul de el!

IANKE: Nu săracul de el, săracul de cine-i lîngă el! Cînd era tinichigiu tot mai mergea. Pesemne că se spăla cu apă tare, dar acum de cînd face negot de cereale, a căpătat un miros foarte agricoltor!

ANA: Îmi pare rău. Văd că nu-i chip să ajung femeie bogată... Hai, să-ti fac pe plac și să-l trimit la plimbare.

IANKE: De ce să-l trimiți la plimbare, mai bine plimbă-te tu cu el, dar să-ți cumperi un răcitor și să-l ții la răcoare!

ANA: Ei nu, nu-l iau', că nu-ți place ție. Am să-mi caut și eu un alt bărbat...

IANKE: Lasă nu-ți mai căuta tu, că-ți caut eu cînd ți-o veni vremea.

ANA: Lasă că-mi caut eu! E mai simplu și mai sigur!

IANKE: Zăăău! Și eu să n-am nici un fel de comision la afacerea asta?

ANA: Ba da, niște nepoți!

TAKE: A zis bine, Ianke! Țsta-i cel mai bun comision!

IANKE: Ascultă mă dobitocule, nu-i mai bate în strună, că să te ferească Dumnezeu să te aud zicînd o vorbă cînd o fi să se însoare băiatul tău!

IONEL: N-o să-l auzi!

TAKE: Nu mai spune, flăcăule!

IONEL: Dar desigur! Ce rost ar avea să te amesteci dumneata că doar nu te însori dumneata, mă-nsor eu. Cine poate să-mi știe interesul mai bine ca mine?

ANA: Firește.

IANKE: Tocmai așa i-am spus și eu tatii.

TAKE: Și eu!

IONEL: I-ați spus așa, dar ați făcut cum au vrut ei! Noi facem cum vrem noi!

ANA: Dacă voi ați să vă ascultăm, cum ziceți, trebuia să ne faceți acum două sute de ani, nu acum!

IANKE: Ei, vezi Take ce dobitoci am fost amîndoi! Eu ți-am spus să-i facem acum două sute de ani, și n-ai vrut!

IONEL: Dumneata glumești, dar Ana are dreptate! Ce Dumnezeu, sîntem oameni moderni! Să ne mai încurcăm de fleacuri?

IANKE: Take, auzi? Fleacurile noi sîntem!

IONEL: Nu dumneavoastră, dar pretențiile astea pe care le aveți ca să ne alegeți dumneavoastră nevestele ori bărbații. Înțeleg să nu ne căsătorim fără voia dumneavoastră, să ne dați un sfat – dacă e nevoie – dar afit.

TAKE: Apoi atunci ce mai aveți nevoie de părinți? Legați-le cîte o piatră de gît și dați-i pe gîrlă!

IONEL: Nu-i așa, tată. Părinții au și ei rostul lor.

IANKE: Ce vorbești? Și care mă rog?

IONEL: Intri și întîi să ne facă...

IANKE: Ce vorbești? Așa niște copii moderni ca voi ar trebui să se facă singuri! Ar fi foarte comod și pentru noi!

IONEL: Ei, pe dracu, parcă de dragul nostru ne-ați făcut!

IANKE: Ana, du-te în casă, că conversația a început să fie prea modernă pentru o fată!

ANA: Nu-i nevoie, tată, am auzit eu și altele mai moderne decît asta.

IANKE: Ei, atunci mi se pare mie că nu mai ești așa de „safe” cum spuneai tu?

ANA: Ba da, poate că tocmai de aceea sînt așa de „safe”.

IANKE: Curios! Și mă rog, „safe”-ul ăsta are tot două chei, ca și celelalte?

ANA: Întocmai!

IANKE: Și le ții pe amîndouă la tine?

ANA: De ce nu?

IANKE: Ce te faci dacă le pierzi?

ANA: Ei, vezi, tocmai asta-i! Nu le pierd!

IANKE: Așa o fată frumoasă ca tine poate să piardă și o duzină întreagă! Ce? Te miri? Eu zic că e mai bine să lași și una la mine! Eu îs om bătrîn și cu mai multă grijă!

ANA: N-o să ai mai multă grijă de mine decît am eu, papa!

IANKE: Copii moderni ai vrut, copii moderni ai!

TAKE: Dar lasă că și eu tot așa am vorbit!

IANKE: Tocmai asta voiam să spun și eu. Mă copii, toți am fost odată moderni. Că și eu eram teribil de modern! Dar cum a țipat odată tata, cum am uitat că-s modern!

TAKE: Chiar așa!

IONEL: Ei, eu nu cred că ar fi nimerit procedeul ăsta cu oameni ca noi!

TAKE: Taci din gură, mă băiatule!

IANKE: Lasă-l să vorbească! Si pe Ana las-o să vorbească tot așa! Că așa trebuie să vorbească un om tânăr – așa se cade și așa-i frumos!

ANA: A, bun! Va să zică recunoști și dumneata!

IANKE: Recunosc, de ce să nu recunosc? Crezi că pierd eu ceva dacă recunosc? Nu pierd nimic.

IONEL: Asta spunem și noi.

IANKE: Da, dar credeți că voi ciștigați! Ei bine, nu ciștigați nimic. Vedeți voi, copii, omul tânăr trebuie să creadă că poate orice și că tot ce face e așa de bun, că nimeni nu poate face ca el. Tinerețea are așa o frumusețe pe dinăuntru, că mare păcat ar fi de n- ar putea s-o zvîrle și pe dinafară... Ați auzit voi de ochelari de vacă? N-ați auzit! Să vă spun eu, că eu am auzit! Ăsta e așa un obicei, pe unde se face brinza de Olanda, nu știu ce țară o fi pe acolo. Nu rideti, că eu Îs prost, de unde vreți să știu eu? Și ascultă ce .Ilpun. Acolo, pe la august, dnd începe iarba de se fngălbenește, vacile nu mai au poftă de mâncare și dau lapte puțin. Și atunci, cine are vaci, le pune așa un fel de ochelari verzi, că le arată așa o iarbă verde de tot, că juri că-i primăvară. Și vacile mănîncă cu poftă și dau brînză multă... Ei vezi, așa face și Dumnezeu cu oamenii tineri. Și fiindcă au așa niște ochelari de tinerețe li se pare că tot îi frumos și bun... Dar noi, că sîntem mai bătrini, mai tragem pe sfoară pe Dumnezeu, c-am învățat așa un vicleșug, că ne uităm peste ochelari... Of, of, of! ce se vede peste ochelari să nu mă întreb... Ce să te amărăsc de pomană... Ai să vezi tu la vremea ta... Lăsați-ne acum să avem noi grijă de voi, că nu vă sîntem dușmani. Iaca, Take nu spune nici o vorbă – stă cu gura căscată ca o ciubotă ruptă – dar și el face ca. mine. Că dacă Ana zice că se mărită singură, lasă să zică ea – să dea Dumnezeu să fie așa – dar eu știu că tot eu am s-o mărit... Și m-am gîndit – și-am socotit – și-am vorbit și cu unul și cu altul, și am întreat și pe unul și pe altul...

IONEL: Dar pe mine nu mă întreb?

IANKE: Pe tine? De ce să te întreb pe tine? Dar ce, ai făcut-o tu?

IONEL: Nu, ai făcut-o dumneata! Dar pentru cine ai făcut-o?

IANKE: Dar de unde vrei să știu eu pentru cine am făcut-o?

IONEL: Da, dar eu știu!

IANKE: Ei bravo! Și mă rog pentru cine am făcut-o?

IONEL: Pentru mine!

IANKE: Așa o noutate! Și uite ce serios vorbește! Chiar îți vine să-l crezi!

IONEL: Apoi, poți să mă crezi!

IANKE (*lui Take*): Ei, vezi mă dobitocule! Ce spuneai tu că n-are să afle! El tot a aflat!

TAKE: Ia stai, stai oleacă, mă omule. Tie-ți vine să rîzi dar de aici iese un bucluc!

IONEL: Nici un bucluc, tată. E foarte simplu. Noi am hotărît să ne căsătorim.

IANKE (*sare în sus*): Ei comedie! Dar cum se poate să vă gîndiți la așa o prostie?

ANA: De ce prostie? papa! E foarte logic!

IANKE: O fi el cum spui tu, dar tot prostie se cheamă! Ei, ți-am spus eu c-ai să pierzi cheile, uite că le-ai pierdut!

IONEL: Nu le-a pierdut de loc, sînt la mine și stau în mîini foarte bune!

TAKE: Stai mă băiete, ia-o mai încetișor, că aici e lucrul dracului.

ANA: De ce, nene Take?

IANKE: Uite ce întreabă? Dar asta nu se poate!

ANA: De ce?

IONEL: Spune de ce?

TAKE: Pentru că nu se poate...

IANKE: Dar nu se poate de loc – dar de loc, știi...

ANA: Papa, te rog, gîndește-te!

IANKE: Dar nu mă gîndesc de loc! Dar de ce' să mă gîndesc! Nici nu trebuie să mă gîndesc!
(*Furios, lui Take.*) Vorbește și tu, dobitocule, că mie mi s-au tăiat picioarele! Uite
domnule! Uite domnule ce bucurie pe capul nostru pe ziua de azi!

IONEL: Ascultă-mă...

IANKE: Nu ascult!

IONEL: Ba trebuie să m-ascuți!

IANKE: Ei nu ascult! Să te asculte dobitocul asta de Take, dacă poștește, că eu nu poftesc de
loc.

TAKE: Ce să-l ascult! Îi, de ascultat?

ANA: Bine, oamenii lui Dumnezeu, spuneți-ne care e pricina?

TAKE: Bine măi copil, dar asta-i o treabă la care nu m-am gîndit niciodată... Să mă fi tăiat și
nu m-aș fi gîndit!

IONEL: Ei și?

IANKE: Cum ei și? Nu ne-am gîndit! Cum să facem așa o negustorie la care nu ne-am
gîndit... Inseamnă că nu era de făcut.

IONEL: Ei bine, astea-s fleacuri. Începeți și dumneavoastră să faceți ca toți părinții...

IANKE: Și ce, asta-i o rușine?

TAKE: Nu sîntem părinți?

IONEL: E o greșeală care nu rezolvă nimic! Ne amărîm degeaba toți și ne puneți bețe în roate
așa – Dumnezeu știe pentru ce – poate că nu mai puțeți să vă mîndriți că ați ales
dumneavoastră... Ei bine trebuie să înțelegeți un lucru. De hatîrul chefurilor și
nazurilor ce faceți, n-o să ne ucidem noi viața noastră. Scurt!

IANKE (*lui Take*): Dar vorbește și tu ceva, dobitocule! N-auzi ce vorbește odrasla ta?...
Chefuri... și nazuri și ucide... și mă rog, două palme nu-mi dai?

ANA: Ei gata! Gata! Destul! Nu mai discutăm!

IANKE: Dar eu nu discut!

ANA (*foarte categorică*): Nu mai discutăm!

IANKE: Dar de ce să nu discutăm?

ANA (*categorică*): Papa! Am zis gata! Ionel – încheiem discuția. Se vede că am nimerit-o
prost!

IANKE: Ei bravo, vezi, așa!

ANA: Ei destul! (*Lui Ionel.*) Vorbim altă dată, când s-or liniști lucrurile.

IANKE: Eu zic să așteptăm să se liniștească așa de mult, ca să nu mai vorbim de loc.

ANA: Ei bine, papa, mie nu-mi place să vorbești cu mine așa. Să știi că dacă mă mai superi, mâine plec înapoi la București...

IANKE: Ei bravo! O să mai fie o surpriză... De ce să nu fie... Dacă mai ai în rezervă vreuna, scoate-o și pe-aceea...

ANA: Haide, Ionel, în grădină!

Ies.

SCENA 13

IANKE, TAKE și CADÎR

IANKE: Ei poftim! Mai spune ceva.! Tot ea s-a supărat! Asta-i ca maică-sa. Îți dă cu parul în cap și pe urmă plînge și te face dobitoc c-ai stat în dreptul parului... Ce să zic, am așa un noroc pe ziua de astăzi, că-mi vine să dau de lucru lui Șteflea de la morga spitalului...

TAKE: Ei ho! Ia-o și tu mai încet...

IANKE: Ce s-o iei încet, cum s-o iei încet? Tu nu-i vezi pe ei ce repede merg? Cu așa o electricitate vrei să te întreci călare pe-o vacă bleagă!

TAKE: Să vedem, să chibzuim!

IANKE: Ce să mai vezi? N-ai văzut? Și ce să mai chibzuiești? Ai ceva de chibzuit?

CADÎR: Chibzuim, Ianke bre, chibzuim!

IANKE (*se strîmbă*): Chibzuim! Bine c-ai deschis și tu gura odată.

CADÎR: Cadîr nu știi vorbescem. Cadîr știi audem și vedem. Cadîr puțin vorbescem, Ianke mult vorbescem. Adunam și dam în doi.

IANKE: Du-te la dracii tăi turcești! Și de-aici vrei să ciștiți?

SCENA 14

IANKE, TAKE, CADÎR, ILIE

IANKE: Iar ai venit? Ce poftești? Iar săpun? Nu mai vind! Am închis prăvălia.

ILIE: Știu!

IANKE: Ce știi, mă rog?

ILIE: Că ai închis prăvălia... Și de ce te superi?

IANKE: Dar nu mă supăr de loc.. De unde vezi tu că mă supăr? (*Lui Take.*) Și tu ce stai așa ca un prost aici... Du-te în grădină să vezi ce-i acolo!

TAKE: Ei bine, bine, ho, că mă duc!

IANKE: Dar ia vezi, să nu te apuci să spui vreo prostie, că apoi nu te speli de mine cu toată apa Bîrladului! (*Cadîr se scoală să plece, în vreme ce Take a ieșit.*) Și tu unde pleci? Ai să mă lași singur aici?

CADÎR: Cadîr la cîntar mergem... Allah dat la Cadîr cîntar ... Asta lucru la cîntar de la Allah trebuie cîntătim... Asta nu vorbă multă vorbim... cum Ianke vorbim... asta mult gîndim, cum Cadîr gîndim...

IANKE: Ei bine, bine! Du-te dracului și tu... și la anu cînd îi termina, să poftești să-mi spui ce-ai gîndit...

Cadîr intră în prăvălia lui.

SCENA 15

IANKE, ILIE

ILIE: Mă rog, ce s-a întîmplat?

IANKE: Ce vrei să se întîmple? Nu s-a întîmplat nimic!

ILIE: Așa?

IANKE: Și ce te privește pe tine ce s-a întîmplat, dacă s-a întîmplat ceva?

ILIE: Am zis eu că mă privește?

IANKE: Atunci, de ce întreb?

ILIE: Și de ce să nu întreb? Ce? Costă parale? Eh! Cu atît mai bine dacă nu s-a întîmplat nimic... Și acu ce faci?

IANKE (*plimbîndu-se nervos*): Ce? Ești chior? Nu vezi? Mă plimb!

ILIE: Ei și pe urmă i-o dai?

IANKE: Ce să dau?

ILIE: Fata s-o dai...

IANKE: Ce ești nebun? Cui să i-o dau?

ILIE: Lui Ionel.

IANKE: Nu dau nimic! Ce? Trebuie s-o dau numaidecît? Dar ce asta-i fată s-o dau eu? Se duce singură dacă poftește...

ILIE: Și se duce?

IANKE: Tu ești nebun? Cum să se ducă dacă nu-i dau eu voie...

ILIE: Foarte bine!

IANKE: Și de ce foarte bine? Foarte rău! Ce, adică tu crezi că am s-o dau lui Ștrul al tău?

ILIE: Am spus eu s-o dai?

IANKE: Dar poți să spui cît poftești și tot n-o dau! Ștrul al tău e de nasul fetei mele?

ILIE: Ei și ce, are să vie un ministru de la București s-o ieie?

IANKE: Și de ce să nu vie? Tu nu vezi cine-i ministru azi? Și chiar dacă n-are să vie, crezi că am să plîng? Așa să aibă el bine cît am să plîng eu. Nici n-o dau după ministru... Ce?

Un ministru îi sigur? Azi e și mâine nu-i! Și pe urmă, eu vreau s-o mărit după un om de treabă – și tânăr și frumos...

ILIE: Poate vrei s-o măriți cu un ofiter?

IANKE: Și de ce să n-o mărit cu un ofițer? Tocmai cu un ofițer am s-o mărit... Așa o fată ca ea se mărită cu orice ofiter vrea... și cu un colonel se poate mărita. Și nu colonel de infanterie, unul de cavalerie, un colonel de aeroplan – așa să știi tu!

ILIE: Și se botează?

IANKE: Ce să se boteze, ești nebun?

ILIE: Apoi dacă nu se botează, ce face? El creștin și ea evreică? Așa o calculație faină faci tu?

IANKE (*rămîne împietrit*): Iotete, iotete... (*Apoi, deodată țipînd.*) Take! Take!

SCENA 16

IANKE, ILIE, TAKE

TAKE: Ce-i mă?

IANKE: Nu se poate, Take! Nu se poate, ferească Dumnezeu!

TAKE: Nici vorbă că nu se poate! Păi n-am spus adineauri?

IANKE: Da, dar acu chiar că nu se poate – nu se mai poate de loc! Dobitocul ăsta de Ițic a spus așa un adevăr, că nici nu m-așteptam de la el!

TAKE: Dar ce-a spus?

IANKE: Cum ce-a spus?... Eu am așa o enervare că am uitat...

TAKE: Ce-ai spus, Ilie?

IANKE: Ce să spuie? Că fata e evreică și Ionel creștin!

TAKE: Aa! Așa e domnule! Nu se poate!

IANKE: Nu se mai poate de loc! Tii! Ce păcat că nu se poate!

ILIE: Ei și acu, ce faci?

IANKE: Am să-ți zic mersi, și-am să te rog să te duci acasă și să iei pe Ruhălă și pe Ștrul și să veniți aici... (*pînă acum gura lui Ilie a crescut în zîmbet*) ...ca să vă trimit la toți dracii, fiindcă vouă tot nu v-o dau! Ai înțeles? Hai pleacă de aici!

ILIE: Frumos vorbești!

IANKE: Chiar foarte frumos, acum sînt enervat teribil și te rog să te dezinfecți de aici!

ILIE: Să știi una! Dacă te scapi cu așa vorbe de mahala, apoi nu-l mai las eu pe Ștrul s-o ia pe fata ta!

IANKE: Să te ferească Dumnezeu de una ca asta, că mă găsești spinzurat de gardul lui Leibovici!

Ițic întoarce spatele furios și pleacă.

SCENA 17

IANKE, TAKE

TAKE: Ce facem acum, măi frate? Nu da din umeri. Gîndește-te bine și spune... Aici ni s-a infundat. Amîndoi copiii nu știu de glumă. Sînt porniți să facă nebunii mari. Tinerețea nu se mai gîndește la nimic – ea știe de ofurile ei. Nu-i pasă nici de oameni, nici de întimplări, nici de Dumnezeu... Știu că nu se poate, dar să aminăm, să căutăm... să vedem... Atît avem și noi pe lumea asta... și-ar fi păcat – mare păcat, mă frate... poate mai mare păcat decît să...

Și lasă vorba neterminată.

SCENA 18

IANKE, TAKE și IONEL

IONEL: N-ai terminat, tată?

TAKE: Ba da, flăcăule!

IONEL: Atunci vino încoace să vorbim mai departe...

IANKE (*mai încet*): Nu te duce. Stai aici, că te pomenești că dai drumul la vreo prostie. Ionel, vorbește aici, că sînt și eu.

IONEL: Tocmai de aceea. Eu n-am să vorbesc cu dumneata. Eu vreau să vorbesc cu tata. Haide, tată!

TAKE: Ei, spune aici. Nu-i totuna?

IONEL: Da, dar nu vreau să se amestece nimeni în vorba noastră.

IANKE: Pe mine mă cheamă nimeni? Bine! Uite că nimeni mă cheamă!

TAKE: Ei gata! Stai colea frumos și spune!...

IONEL: Cum ți-am spus, nu vreau să-ți fac nici o supărare, dar să nu mă silești să ți-o fac.

IANKE: Dacă nu vrei, n-o faci!

IONEL: Nu vorbesc cu dumneata!

TAKE: Bine mă băiatule, cum te silesc?

IONEL: Nu trebuie să te încăpățînezi.

IANKE: Bine că ne încăpățînăm numai noi.

IONEL: Iar!

TAKE: Bine, mă flăcăule, tu nu vezi că lumea îi prost croită și că se uită urit la lucruri de astea?

IONEL: Bine, tată, dar eu cu lumea mă însor?

TAKE: Nu, dragrul tati, dar trebuie să trăiești în ea.

IANKE: Și să ai un mic beneficiu de la ea.

IONEL: Dacă continui, plec!

TAKE: Hai spune!

IONEL: Am s-o iau și-am s-o duc în fundul lumii, unde nu mă știe nimeni, și-am să trăiesc mulțumit c-o femeie care mi-i dragă. Vrei să osîndești două suflete care n-au nici o vină că se înțeleg?

IANKE: Dar ceilalți înțeleg?

IONEL: Puțin îmi pasă mie e ceilalți! Tată, eu cu tine vorbesc și nu-mi place să vorbesc mult. Mie îmi trebuie aprobarea ta.

IANKE: Ce vorbești, dar pe mine nu mă întrebi?

IONEL: Nu!

IANKE: Îmi pare bine că nu mă întrebi, ca atunci am să te întreb eu ceva: ce-ai să te faci dacă aveți copii? Răspunde! Dacă ar fi fete, hai să zicem că nu prea se bagă în seamă, dar dacă-s băieți?

TAKE: Asta-i adevărat, măi tată dragă!

IONEL: Dar bine tată, pentru bănuială că s-ar putea să avem – știu eu – oarecare sîcîieli cu copiii – ceea ce nu cred...

TAKE: Tu nu crezi, dar...

IONEL: Nu cred, fiindcă Ana e înțeleaptă.

IANKE: Dar e ovreică.

IONEL: Dragostea trece peste astea. .

IANKE: Cît îi tinăra cred și eu, sare... dar cînd îmbătrînește și nu mai poate sări, ce faci cu copiii?

IONEL: Dar dacă n-avem copii?

TAKE: Aici are el dreptate...

IANKE: Ce vorbești? Biata nevastă-mea dacă nu murea în treizeci de ani făcea treizeci și cinci de copii. Ăsta-i neam de iepuri... Cum să n-aiba Ana copii...

TAKE: Lasă-l, domnule, să spuie...

IANKE: Dar de ce să vorbească rău de Ana .

IONEL: Dar nu-i vorba de Ana, aici e vorba de mine...

IANKE: Parcă ai să faci copii singur...

IONEL: M-am plictisit! Înțelege odată că nu vorbesc cu dumneata.

IANKE: Ei, bun! Atunci se vede că iei pe fata lui Leibovici...

IONEL: N-are nici o importanță pe cine iau...

IANKE: Ei bravo, mersi pentru Ana...

TAKE: Lasă, mă Ianke!

IANKE: Las! Acu las, de ce să nu las? Dacă ia pe fata lui Leibovici, ce mă mai interesează pe mine...

IONEL: Asta era să spun eu. În orice caz, e sigur un lucru. Din tot ce-ai spus pînă azi se vede că ții la aceea pe care vreau eu s-o iau tot atît cît ții la fata lui Leibovici.

TAKE: Ionel!

IANKE: Ei bravo! Așa un cavaler zic și eu. Dacă scuipi pe inima mea de tată, scuipi și pe mormîntul nevestei, mai vezi de n-ai vreun mic revolver prin buzunar și gata!

IONEL: Dar cum vrei să spun altfel cînd eu tremur tot aici, și-mi pierd mintea să vă explic că ni-i viața în joc, și dumneavoastră vorbiți ca de-o marfă din prăvălie. Și dumnealui mai găsește loc să glumească. Dar v-ați întrebat cum v-ar veni de-ați rămîne fără noi?

TAKE: Ionel!

IANKE: Ia, te rog, să nu vorbești prostii!

IONEL: Ei vedeți, pe dumneavoastră vă sperie numai vorba asta – dar trebuie să înțelegeți că ceea ce faceți acum, acolo ne duce. Nu glumesc de loc și sînt un om care știe ce vorbește! In sfîrșit! Să nu mai lungesc vorba degeaba. Tată, cu tine vorbesc și vreau să știu ultimul tău cuvînt.

TAKE: De, mă flăcăul tatii... eu...

IANKE: Take, ia seama să nu spui o prostie! Că o să te coste scump!

IONEL: Mai degrabă ia seama dumneata să nu te coste mai scump înțelepciunea asta a dumitale!

TAKE: Dar zău, Ianke... Să amînăm, să vedem...

IONEL: Nu mai este timp de nici o amînare. E da ori nu!

IANKE: Take, bagă de seamă! Și la urma urmei, dacă nu vreau eu, ce-o să se întîmple? Că nu vreau și gata! Și să mă scutiți pe mine cu amenințările voastre. Vouă vi-i ușor să plecați. Și dacă nu vă înțelegeți și vă despărțiți? Și fata vine înapoi – să ne arate lumea cu degetul...

TAKE: Ianke!

IANKE: Nimic! Nu vreau și gata!

Atrasă de zgomot, Ana a ieșit în prag mai de sus și ascultă.

SCENA 19

IANKE, TAKE, IONEL și ANA

ANA: Ce nu vrei, papa?

IANKE: Ia nu mă mai întreba degeaba! Știi tu bine ce nu vreau!

ANA: Și de ce papa?

IANKE: Pentru că asta e o așa prostie, că avem să ne mușcăm degetele cu toții dacă o să fim așa de dobitoci s-o facem...

ANA: Dar cine-i de vină, papa, dacă nu se poate schimba nimic – că nu se poate schimba nimic. Cine-i de vină?

IANKE: Acuși ai să spui că eu, nu?

ANA: Nu numai dumneata, și nenea Take.

TAKE: Eu?

ANA: Da, și mama, și mama lui Ionel, și boala care le-a făcut să moară o dată, din devotamentul uneia pentru alta, și împrejurările. Vezi, el nu ți-a lămurit tot ca să vezi că orice ar fi să se întâmple, lucrurile au venit firești, fără să le silească nimeni.

IANKE: Ei, asta vreau și eu să văd!

ANA: Sînteți prieteni de-o viață întreagă – mamele noastre au fost prietene, m-am născut la câțiva ani după el...

IANKE: Asta numai maică-ta a făcut-o. Eu i-am spus să te facem mai devreme – dar n-a vrut...

ANA: Nu, te rog să nu mai glumești de loc. Vorbesc foarte liniștit, dar numai eu știu cum vorbesc... Am crescut laolaltă – am învățat laolaltă. V-a plăcut să ne vedeți totdeauna laolaltă. Lîngă dînsul mă simțeam ocrotită și el știa să mă ocrotească. Pot spune că am crescut în umbra lui Ionel, papa. Nu se putea, ca înțelegerea dintre noi să nu ne lege cum ne-a legat. Ce vină avem că am ajuns aici? Cînd dumneata și nenea Take sînteți așa de buni prieteni, că v-ați zidit și casele alături și le-ați făcut la fel, poate să ne mai despartă pe noi faptul că eu sînt ovreică și el creștin?

IANKE: Dar ce, eu fac copii cu Take?

ANA: Papa, mă faci să plîng și să știi că are să-ți pară rau...

IANKE: Dar eu nu știu ce să-ți mai spun ca să te fac să înțelegi că nu se poate... că nu se cade... Să mă ia dracu dacă mai știu ce să-ți spun! Am ajuns mai dobitoc ca dobitocul ăsta de Take!... Ce-ai să faci cu copiii?

ANA: Asta te îngrijește. Uite, facem un băiat și o fată, doi băieți și două fete...

IANKE: Mersi, și fetele tot mie o să mi le dați?

ANA (*enervată și în lacrimi*): Dar lasă odată glumele astea, pentru numele lui Dumnezeu! E viața copilului dumitale în joc. Dar cu ce ți-am greșit? Așa te ții de fîgăduiala pe care i-ai făcut-o mamei, că ai să mă faci fericită în viață? Asta e fericirea pe care mi-o dai să mă desparti de singurul om pe care-l pot iubi, ca să m-arunci într-o bună zi în brațele unui om din toată lumea, care n-o să aibă alt merit decît că-i ovrei?! Asta e dragostea? Așa de mărunță, așa de idioată e dragostea la dumneavoastră?... Dar pricepi ca nu exista pe lume un lucru care să mă împiedice să-l iubesc pe omul ăsta, care a știut să treacă peste toate și să mă ție apropiată de el?... Uită-te bine la ochii mei, papa, și dă-ți seama că nu mă joc cu vorbele. Fii bun, fii așa cum te știu eu că ești în adîncul inimii tale – acolo unde nu mai simți nici tu de ești creștin sau ovrei – acolo unde ești numai om, că eu pentru omul acela te iubesc, nu pentru ovreiul de deasupra. (*Take iese.*) Fii bun și înțelegător și iubitor... nu-ți aduce fata să-și piardă mintea... Ai plînge mult, mult, papa, și tu știi că ai plînge mult... Hai spune o vorbă... nu mă face să... Sînt în stare, știi bine... E trenul la doi pași de noi...

Take, emoționat, stăpînindu-și lacrimile, intră în prăvălie.

IANKE: Dă-l dracului de tren! Ce? Vrei să gumești cu el?

ANA: Ei bine, să știi că nu glumesc, papa!

IANKE (*ridicînd glasul*): Ei te rog, să nu vorbești ca maică-ta, că mă supăr foc! Fir-ar al dracului de tren, că toată viața m-a chinuit. Și așa o linie păcătoasă, trece tren după tren...

ANA: Va să zică, nu vrei să răspunzi...

IANKE (*o clipă vrea să spuie ceva, apoi se supără pe el însuși că nu găsește o vorbă. Violent*): Ei, lasă-mă în pace, că mă duc să mă îmbrac. (*Se oprește în prag, se uită înapoi.*) Ascultă! Să știi că dacă mă silești să-ți răspund – al dracului să fiu de nu încep să-ți vorbesc și eu de tren.

Iese, podidit de lacrimi.

SCENA 20

ANA, IONEL

IONEL: Plîngea.

ANA: Eu nu plîng?

IONEL: Noi am crescut strîmb, ori ei? Nu mai știu nimic. Acum ce facem?

Ana dă din umeri.

IONEL: Trebuie să plecăm noi.

ANA: Și ei? Abia acum îmi dau seama cum ar rămîne. Dacă ei, cei mai buni, sînt așa, ce trebuie să fie ceilalți – Dumnezeu!... Și apoi durerea pe care le-am făcut-o...

IONEL: Atunci?

ANA: Nu știu, nu știu... Sînt amețită de toate astea... Am venit așa de veselă, cu inima așa de plină... și deodată... mă simt înfrîntă, umilită, injosită... Mi-i scîrbă și de mine...

IONEL: Dragă fată... N-ai nici o grijă. Sînt aici și aici rămîn. De altfel chiar de mîine încep ceva – nu știu ce, dar încep.

ANA: Fără nimeni? Fără nimeni?

IONEL: Trebuie să vie de undeva ceva, nu știu ce, o minune... și de n-o veni, o fac, chiar dacă ar trebui s-o plătesc cu sînge din mine; vreau să ai un pic de încredere în mine și-atunci toate or să meargă. Auzi? Toate...

SCENA 21

ANA, IONEL, CADÎR

ANA: Ai auzit, moș Cadir?

CADÎR: Sărac voi copii... Rău oameni, rău viață...

ANA: Și acum ce facem noi? Spune-ne. Dumneata ai fost întotdeauna cu noi și ne-ai dat sfaturi și ne-ai mîngîiat. Spune-ne. E păcat dragostea noastră?

CADÎR: Unde dragoste este, Ana-Aniki, păcat nu este... Păcat este viața la om singur. Păcat la Allah.

ANA: Dar ce-o să facem?

CADÎR: Nu știe. Gîndeștem. Cu dragoste la Ana-Aniki gîndeștem, ca copil la el așa drag este. Ana-Aniki, nu plîngem – Ana-Aniki așteptam. Așteptam de la Allah senm bun. Nu singur rămînem... Singur Cadîr rămas, păcat mare făcut. Și sărac Cadîr iubit odată fata frumoasă, creștin fost tata de la el – și sărac Cadîr nu priceput la dragoste semn de la Allah estem și el frică de fata creștin și lăsat și suferit și plîns mult avut... Și așa singur rămas. Și acum Cadîr batrin și singur estem. Frig la inimă fost, frig la casa

fost... frig în casa rămas... Ala tot degeaba! Asta păcat! Ana-Aniki asta păcat nu facem. Floare jos la vînt căzut, viața zburam. Ala om fără iubire, copac uscat estem, floare uscat estem – frate Cadîr estem...

ANA: Moș Cadîr...

CADÎR: Om ala singur, casa mica facem. Așa cum casa de la Cadîr. Floare nu punem, copac nu punem. Ala tot degeaba... ca ala cîine de la Stambul la ulița ramas... Noaptea singur ochi deschiși stam... moarte așteptam... Ala femeie nu estem... copii nu estem... nimeni Cadîr plîngem... Ala tot, degeaba estem. Cîine trăit, cîine aruncat murit... Allah plata dat... (*Ana phngmd mtra în casă.*) Tu Ionel bun la Ana-Aniki estem și azi și mîni și cînd batrin estem... Iubim tu la el mult... El mult bun fost la Cadîr, copil la Cadîr la inimă fost... Ionel, nu facem Ana-Aniki plîngem... Moș Cadîr ala batrin, Ionel mult rugam...

IONEL: Bine, moș Gadîr... n-ai grijă... Afîta am și eu pe lume... pe Ana...

CADIR: Bun estem Ionel – Allah inimă bună vedem – inimă bună plateștem.

SCENA 22

IONEL CADÎR, IANKE, apoi TAKE

IANKE: Dar ce? Mi s-a părut că aud pe cineva plîngînd... Cine plînge?

IONEL: Se vede că Ana.

IANKE: Și mă rog de ce plînge? De ce trebuie să plîngă? Fata asta parcă-i maică-sa! Așa o nenorocire pe capul meu... Take! Take!

TAKE (*vine*): Ce-i mă?

IANKE: Du-te, mă rog ție, și vezi ce-i cu fetița mea; eu nu pot să mă duc... mă nenorocеște, du-te și spune-i să nu mai plîngă. Mă rog, ce poftește? Sa pornesc și eu? Apoi să ferească Dumnezeu să pornesc și eu că pe urmă nici dracul nu mă mai oprește și gata! O botez și pe ea, mă botez și pe mine, o botez și pe maica-sa din groapă și pe urmă mă dezbrac și mă duc la tren. (*Take iese.*) Și ce nenorocire pe capul meu sa am numai fete. Nevastă-mea s-a aranjat bine, ce-i pasă? Mi-a trîntit două fete și a murit! Foarte comod! Dar eu ce să fac? Nu pot, nu pot! Zău nu pot... Dacă s-ar putea, aș lăsa-o eu să plîngă? Mă Ionel, de ce sînteți voi așa niște oameni și nu pricepeți cum îi politica în lume? Ce vreți? Adică îți închipui tu că așa o inimă de cîine am eu, să zic nu dacă aș putea să zic da?... Și crezi că vreau să-mi nenorocesc copila? Așa crezi tu?... Și nu vreau eu s-o văd fericită? Dar de ce dracu crezi tu că vînd eu săpun prost la dobitoci și nu mă îndur să fumez o țigară mai mult pe zi? Ca să am pentru ea... Și poftim, acu plînge! Și pe tine nu te iubesc? Poți să spui tu că nu te iubesc? Nu ți-aș da eu ție fata, dacă s-ar putea? Cum să nu ți-o dau că te cunosc de cînd erai mititel, și-ai făcut de toate pe mîinile mele! Cum să nu ți-o dau... Dar nu pot, dacă nu pot. Dacă nu mă lasă alții să pot, ce sînt eu de vină? Așa treabă să fie afurisită! (*Izbucnind.*) Cine dracu m-a făcut ovrei! (*Vine Take.*) Ce-i Take, tot mai plînge?

TAKE: Nu, acum s-a liniștit, acuma cîntă!

IANKE: Cîntă? Și înseamnă la tine că s-a liniștit? Asta-i fata mă-si, cîntă și se gîndește la tren... Ce facem acum?

TAKE: Dar mai știi eu? I-auzi, nu mai cîntă Ana!

IANKE: Slava Domnului! Ei Cadîr, spune bre și tu o vorbă. Tu ești deștept cîteodată, dă-ne un sfat!

CADÎR: E! Ianke! Sfat ușor dam Cadîr! Ala sfat Ianke ascultam?

IANKE: Ei spune!

Trist, Take începe să cînte „Ada-ida-vavălă”.

CADÎR: Asta tot așa de mare durere estem ca atunci cînd Cadîr avut mare durere la inimă... Și asta tot durere estem și moarte estem, și tot degeaba estem!

IANKE (*lui Take*): Du-te dracului, ce cînți jidovește! Iar îmi aduci aminte!

CADÎR: Lasă aducem aminte! Ala nu suparam, Ianke... ovrei, creștin, mahomedan totuna estem. Ala bun ovrei, așa bun creștin estem. Allah poate zicem mahomedan estem... Totuna Ianke bre! Tu ovrei – el creștin. Frate estem... Voi la fel casa estem... peretele la fel... mare la fel... tot la fel... numai zugrăveala alta estem...

IANKE: Așa o fi, dar să fie ea a dracului de zugrăveală, că pe asta n-o spală săpunul lui Take!

CADÎR: Mult voim ușor spalam... Ala dragoste mare estem... Facem Ionel ovrei!

TAKE: Ei asta-i.

IANKE: Ce prostie! Nu se poate! Creștinul să rămîie creștin și ovreiul ovrei... Cît o fi el de rău cîinele de nouă uși, tot mai rău e cățelul de două religii... Și dacă-i vorba de asta, mai ușor ar fi să botez pe Ana, că nu-i mare deosebire...

CADÎR: Botezam Ana...

TAKE: Nu-i totuna? Asta nu schimbă nimic, Cadîr...

CADÎR: Botezam ala Ionel ovrei, doare la inimă la Take, botezam Ana creștin, doare la inimă la Ianke. Haide, doare tot la fel inima la toți; facem amîndoi copiii mahomedani. Nici asta nu place. Nimic nu place. Numai lacrimi de la copii place...

Pianul a început în casă o melodie tristă. Furat de ea, Ionel o fredonează în prag.

TAKE: Ia taci dracului din gură! (*Șoaptă.*) I-auzi, iar cîntă...

CADÎR: Frumos cîntam... cu lacrimă cîntam... Ianke – ascultam. Și ea bine cîntam... Și Ionel frumos cîntam...

IANKE: Ei, da, dar vezi – ea cîntă din pian, și el din gură... Ooof! De ce nu văd ei singuri că nu se poate? De ce?

CADÎR: Ala tot la fel estem... Creștin... Ovreică... Ianke bre – la fel estem – dacă la fel cîntam.

CORTINA

ACTUL II

Se petrece într-o seară, după aprinderea lămpilor. Vezi spatele caselor lui Ianke și Take – tot așa de semuitoare și pe aci ca și prin față. Ca un fel de prispă foarte largă și acoperită. Nu are balustradă, ci numai stâlpi subțiri de lemn. Aci se mănâncă vara pesemne, căci de la început se văd puse mesele. Pe stînga masa lui Ianke, în dreapta masa lui Take. Granița dintre cele două case o formează un fel de geamlîc cu ușile deschise. Și scaunele și mesele și tacîmurile sînt la fel, o simetrie perfectă. De la prispă pînă în față mai este puțin loc, atît cît să se vadă că aici sînt straturi de flori și că cele două curți sînt despărțite printr-un gîrduleț de șipci, înalt pînă la jumătatea coapsei unui om. Dar imediat de lîngă prispă e o porțiță în gîrduleț și porțița e deschisă. Cele două curți sînt mărginite spre dreapta de un fel de spate al magaziei de scînduri din curtea alăturată și spre stînga de zidul întunecat al curții lui Cadîr. Au trecut numai cîteva zile de la întîmplările de mai înainte.

SCENA I

CADÎR și ANA stau pe prispă, duși pe gînduri.

ANA: Nu știu... nu știu... nu știu... Ce-o să se mai întîmple și cum or să se termine toate astea?
Bate un vînt de nenorocire peste casa asta, cum n-a mai bătut de multă